Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2025)0248

Zaostrzenie represji i polaryzacja w Serbii rok po tragedii w Nowym Sadzie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 22 października 2025 r. w sprawie polaryzacji i zaostrzenia represji w Serbii rok po tragedii w Nowym Sadzie (2025/2917(RSP))

Parlament Europejski,

– uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 2 i 6,

– uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Serbii, w szczególności rezolucję z 8 lutego 2024 r. w sprawie sytuacji w Serbii po wyborach[1] oraz z 7 maja 2025 r. w sprawie sprawozdań Komisji dotyczących Serbii za lata 2023 i 2024[2],

– uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z 30 października 2024 r. pt. „Sprawozdanie za rok 2024 dotyczące Serbii” (SWD(2024)0695), towarzyszący komunikatowi Komisji z 30 października 2024 r. pt. „Komunikat z 2024 r. w sprawie polityki rozszerzenia UE” (COM(2024)0690),

– uwzględniając wcześniejsze oświadczenia UE w sprawie Serbii, zwłaszcza list otwarty komisarz ds. rozszerzenia Marty Kos w sprawie Serbii z 5 lutego 2025 r. oraz wizytę, którą odbyła w Serbii w kwietniu 2025 r.,

– uwzględniając środek tymczasowy Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 29 kwietnia 2025 r., zobowiązujący Serbię do powstrzymania się od stosowania urządzeń sonicznych do kontroli tłumu,

– uwzględniając oświadczenie kilkorga specjalnych sprawozdawców ONZ z 4 sierpnia 2025 r., w którym potępili oni tłumienie ruchu

---

1 Dz.U. C, C/2024/6339, 7.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6339/oj.
2 Teksty przyjęte, P10_TA(2025)0093.

studenckiego przemocą przez rząd Serbii,

– uwzględniając liczne sprawozdania i oświadczenia krajowych i międzynarodowych organizacji praw człowieka, niezależnych mediów i grup obywatelskich dokumentujące systemowe nadużycia w Serbii,

– uwzględniając europejską konwencję praw człowieka,

– uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,

– uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,

– uwzględniając wniosek Serbii o członkostwo w UE złożony 22 grudnia 2009 r.,

– uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Serbii, z drugiej strony[3], który wszedł w życie 1 września 2013 r.,

– uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z grudnia 2006 r., konkluzje Rady z marca 2020 r. oraz konkluzje prezydencji Rady Europejskiej, zwane również „kryteriami kopenhaskimi”, przyjęte na posiedzeniu, które odbyło się w Kopenhadze 21 i 22 czerwca 1993 r.,

– uwzględniając komunikat Komisji z 12 października 2011 r. na temat wniosku Serbii o członkostwo w Unii Europejskiej (COM(2011)0668), decyzję Rady Europejskiej z 1 marca 2012 r. o przyznaniu Serbii statusu kraju kandydującego oraz decyzję Rady Europejskiej z posiedzenia z 27 i 28 czerwca 2013 r. o otwarciu negocjacji akcesyjnych z Serbią,

– uwzględniając Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji (UNCAC) z 31 października 2003 r., której Serbia jest sygnatariuszem,

– uwzględniając art. 136 ust. 2 i 4 Regulaminu,

A. mając na uwadze, że 1 listopada 2024 r. na stacji kolejowej w Nowym Sadzie zawaliło się odnowione właśnie betonowe zadaszenie, w wyniku czego zginęło 16 osób, a kolejne odniosły obrażenia; mając na uwadze, że minął już rok od tej tragedii, a w śledztwie nie ma postępów;

B. mając na uwadze, że w ostatnich latach w związku z szeroko zakrojonymi inwestycjami w infrastrukturę znacznie wzrosła obecność Chin i wpływy tego państwa w Serbii, co budzi obawy dotyczące przejrzystości oraz przestrzegania unijnych norm i

---

[3] Dz.U. L 278 z 18.10.2013, s. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2013/490/oj.

przepisów ochrony środowiska; mając na uwadze, że projekt tego dworca był elementem linii kolei dużych prędkości z Belgradu do Budapesztu i został zrealizowany przez dwie spółki chińskie na podstawie serbsko-chińskiej umowy międzyrządowej, poza zwykłymi ramami prawnymi UE o zamówieniach publicznych[4]; mając na uwadze, że już w sprawozdaniu Komisji z 2024 r. dotyczącym Serbii ostrzegano przed obchodzeniem przepisów o zamówieniach publicznych za pomocą takich umów; mając na uwadze, że w marcu 2025 r. Prokuratura Europejska wszczęła dochodzenie w sprawie potencjalnie niewłaściwego wykorzystania funduszy UE na remont dworca kolejowego w Nowym Sadzie;

C. mając na uwadze, że zawalenie się zadaszenia dworca wywołało bezprecedensowe ogólnokrajowe protesty prowadzone przez studentów domagających się sprawiedliwości, rozliczenia instytucji, przejrzystości, przedterminowych i uczciwych wyborów, poszanowania swobód obywatelskich, podziału władzy, wolności mediów, położenia kresu systemowej korupcji oraz inwestycji w edukację; mając na uwadze, że do protestów tych dołączyło następnie całe społeczeństwo serbskie;

D. mając na uwadze, że od lutego do końca września 2025 r. w ponad 630 gminach i 1 200 zgromadzeniach społeczności lokalnych odbyło się ponad 10 700 protestów, w tym największa (15 marca 2025 r.) i druga co do liczebności demonstracja w historii Serbii (28 czerwca 2025 r.), jest to zatem największy ruch oddolny od dziesięcioleci;

E. mając na uwadze, że protesty zorganizowane przez ruch studencki były w przeważającej mierze pokojowe, chociaż latem 2025 r. odnotowano niestety kilka incydentów z użyciem przemocy;

F. mając na uwadze, że podczas masowych protestów odnotowano odosobnione przypadki eksponowania symboli ruchów radykalnych oraz stosowania retoryki skrajnie nacjonalistycznej, prorosyjskiej i szowinistycznej retoryki, co spotkało się z silną krytyką za granicą i w samej Serbii;

G. mając na uwadze, że poprzednie wybory, naznaczone presją na wyborców, kupowaniem głosów i zorganizowanym dowożeniem wyborców w Serbii i z zagranicy, przeprowadzono na nieuczciwych warunkach, a decydujący udział prezydenta i systemowa przewaga partii rządzącej podważyły cały proces wyborczy; mając na uwadze, że niezależni obserwatorzy poinformowali, iż niedawne wybory lokalne w Zaječarze i Kosjericiu nie były ani wolne, ani uczciwe;

H. mając na uwadze, że władze serbskie stosują przemoc wobec

---

4 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

przeciwników politycznych i nadużywają siły wobec demonstrantów w całym kraju; mając na uwadze nasilenie się represji do początku 2025 r.;

I. mając na uwadze, że według niezależnych źródeł w marcu 2025 r., podczas największego protestu w historii Serbii, demonstrantów zaatakowano z użyciem broni sonicznej, co budzi poważne zastrzeżenia co do tego, czy użycie siły jest współmierne i uprawnione; mając na uwadze, że pomimo oficjalnych zaprzeczeń ze strony władz organizacje obrońców praw człowieka zebrały świadectwa od 3 400 uczestników, którzy ucierpieli w wyniku incydentu; mając na uwadze, że rząd serbski zwrócił się o zbadanie tego incydentu do rosyjskiej Federalnej Służby Bezpieczeństwa (FSB); mając na uwadze, że oficjalne dochodzenie w sprawie incydentu, obejmujące ponad 170 zeznań świadków, jest nadal na wczesnym etapie i nikomu nie postawiono zarzutów;

J. mając na uwadze, że od końca 2024 r. protestujący są narażeni na represje, w tym pobicia, arbitralne aresztowania, wykorzystywanie gazu łzawiącego, umotywowane politycznie zatrzymania, deportacje i masową inwigilację; mając na uwadze, że odnotowano ponad 1 028 aresztowań i co najmniej 340 przypadków przemocy, z których część doprowadziła do poważnych obrażeń i dotyczyła uczniów szkół średnich, a niezależni obserwatorzy podkreślają, że nie jest to pełna liczba;

K. mając na uwadze, że od sierpnia 2025 r. jeszcze bardziej nasila się przemoc, w tym brutalność policji, tortury i przemoc seksualna wobec studentów, groźby ze strony policyjnych jednostek ochrony JZO, politycznie umotywowane procesy prowadzone przez Wyższą Prokuraturę Generalną oraz kampanie oszczerstw prowadzone przez prorządowe media;

L. mając na uwadze, że agencje bezpieczeństwa bezprawnie rejestrowały i emitowały w telewizji rozmowy prywatne, z których część wykorzystano następnie do oskarżenia studentów i działaczy o przygotowywanie zamachu na porządek konstytucyjny i bezpieczeństwo Serbii, a do odpierania starć w kraju wysłano elitarne oddziały wojskowe Kobry, które w jednym przypadku użyły nawet ostrej amunicji;

M. mając na uwadze, że policja chroniła prorządowe tłumy i byłych więźniów uczestniczących w brutalnych kontrdemonstracjach, a nieumundurowani funkcjonariusze bili i uprowadzali opozycjonistów, studentów i posłów do parlamentu serbskiego;

N. mając na uwadze, że od lipca do sierpnia 2025 r. Komisarz Praw Człowieka Rady Europy i Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka wezwały władze Serbii do powściągliwości, zaprzestania represji wobec ruchu studenckiego

oraz poszanowania praw człowieka i wolności akademickiej;

O. mając na uwadze, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego wyraziły zastrzeżenia co do projektu ustawy o zmianach w kodeksie karnym, kodeksie postępowania karnego i ustawie z 2005 r. o nieletnich przestępcach i ochronie karnej nieletnich, wprowadzającego nowe rodzaje przestępstw i surowsze kary, mogące nieproporcjonalnie ograniczać wolność wypowiedzi i zgromadzeń; mając na uwadze, że przepisy te mogą kryminalizować różne formy pokojowych protestów lub codziennych działań obywatelskich, które nie zagrażają bezpieczeństwu publicznemu ani porządkowi konstytucyjnemu;

P. mając na uwadze, że prezydent Vučić, który zgodnie z konstytucją Serbii nie ma formalnie uprawnień w dziedzinie utrzymywania porządku publicznego, prezentuje protesty jako „kolorową rewolucję” zorganizowaną i finansowaną przez zagraniczne tajne służby państw zachodnich oraz podaje taki przekaz w mediach prorządowych; mając na uwadze, że rosyjskie służby wywiadu zagranicznego (SWR) poparły tę narrację i oskarżyły UE o „działalność wywrotową” służącą podsycaniu protestów; mając na uwadze, że wielu dziennikarzy atakowano lub odmawiano im ochrony podczas relacjonowania protestów;

Q. mając na uwadze, że prezydent Vučić używa też dehumanizującego języka, mówiąc o politykach UE, w tym o posłach do Parlamentu Europejskiego, którzy poparli protestujących;

R. mając na uwadze, że rząd i elita rządząca znormalizowały represje, ułaskawiając zwolenników rządu, którzy dopuszczali się brutalnych ataków, zawieszając transport publiczny, by zablokować protesty, wydalając cudzoziemców z powodów politycznych oraz umożliwiając okupację centrum Belgradu przez prorządowych demonstrantów;

S. mając na uwadze, że ponad 150 cudzoziemców o prorosyjskich skłonnościach przeszło w Serbii szkolenie strzeleckie, by mogli posłużyć do podżegania do zamieszek przed wyborami parlamentarnymi w Mołdawii w 2025 r.; mając na uwadze, że sprawcy tego przestępstwa, z których jeden był powiązany z wysokim rangą serbskim urzędnikiem, zostali aresztowani dopiero pod presją mediów; mając na uwadze, że rząd serbski wywierał bezpośrednie naciski w czasie wyborów parlamentarnych w Kosowie w 2025 r.;

T. mając na uwadze, że grupa obywateli serbskich, aresztowanych później przez serbskie organy ścigania na wniosek zagranicznych władz krajowych, popełniała przestępstwa z nienawiści wśród różnych grup etnicznych i religijnych we Francji i w Niemczech z zamiarem podsycania strachu i podżegania do przemocy;

U. mając na uwadze, że władze Serbii wielokrotnie oświadczały, iż kraj ten nadal chce przystąpić do UE i wdrożyć niezbędne reformy,

jednak w kluczowych obszarach, takich jak praworządność, wolność mediów, niezawisłość sądów i walka z korupcją, nie można mówić o postępach, a raczej o regresie;

V. mając na uwadze, że 15 października 2025 r. Serbię odwiedziła przewodnicząca Komisji Ursula von der Leyen;

W. mając na uwadze, że w czerwcu 2025 r. Komisja ogłosiła na podstawie rozporządzenia (UE) 2024/1252[5], że włącza realizowany przez spółkę Rio Tinto projekt wydobycia litu i boru w dolinie rzeki Jadar do wykazu projektów strategicznych zlokalizowanych w państwach trzecich;

1. w rok po tragedii oddaje hołd 16 ofiarom, które straciły życie, gdy 1 listopada 2024 r. zawaliło się zadaszenie dworca kolejowego w Nowym Sadzie, i wyraża solidarność z rannymi; ponawia apel o to, by po przeprowadzeniu dochodzenia przez władze wszczęto pełne i przejrzyste postępowanie sądowe z myślą o postawieniu odpowiedzialnych przed wymiarem sprawiedliwości zgodnie z zasadami praworządności; wzywa do przeprowadzenia niezależnej ekspertyzy technicznej wad konstrukcyjnych, całościowego przeglądu pozwoleń na budowę i procedur nadzoru oraz pełnej oceny potencjalnej korupcji lub zaniedbań; wzywa władze serbskie, by zagwarantowały rodzinom ofiar realny dostęp do wymiaru sprawiedliwości i odpowiednie odszkodowania; podkreśla, że trzeba dokładniej zbadać, na ile to korupcja doprowadziła do obniżenia standardów bezpieczeństwa i przyczyniła się do tragedii;

2. popiera prawo serbskich studentów i obywateli do pokojowych protestów, w których domagają się oni rozliczalności i reform demokratycznych bezpośrednio związanych z praworządnością, czego również UE oczekuje od Serbii; podkreśla znaczenie odwagi obywatelskiej, zaangażowania na rzecz niestosowania przemocy i udziału młodzieży w postępach na drodze Serbii do Europy; zauważa, że studenci serbscy znaleźli się na krótkiej liście finalistów Nagrody im. Sacharowa za wolność myśli za 2025 r.; popiera autentyczne starania o nawiązanie dialogu o tym, jak rząd może spełnić oczekiwania studentów; jest głęboko zaniepokojony tym, że sytuacja w Serbii jest wciąż napięta, a napięcia te i polaryzacja społeczeństwa może łatwo doprowadzić do przemocy będącej bezpośrednim skutkiem mowy nienawiści, propagowania przemocy, kampanii oszczerstw przeciwko oponentom oraz antyunijnej i prorosyjskiej propagandy szeroko rozpowszechnianej w kontrolowanych przez rząd mediach i przez urzędników rządowych, a także rażącej

---

5 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020 (Dz.U. L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

nieudolności władz w konfrontacji z przeszłością Serbii i uporaniu się z nią; apeluje do wszystkich podmiotów politycznych i społecznych w Serbii, by powstrzymały się od takiej retoryki, a pracowały nad stworzeniem klimatu wzajemnego szacunku, dialogu demokratycznego i deeskalacji; wzywa rząd serbski do promowania inkluzywności życia politycznego i do zagwarantowania równego dostępu do mediów wszystkim partiom politycznym i kandydatom; podkreśla znaczenie depolaryzacji dyskursu publicznego i wspierania kultury politycznej zakorzenionej w tolerancji, kompromisie i poszanowaniu instytucji demokratycznych; wzywa społeczeństwo obywatelskie, media i instytucje edukacyjne do aktywnego udziału w likwidacji podziałów społecznych i wspieraniu demokracji odpornej na zagrożenia;

3. wyraża zaniepokojenie coraz głębszą polaryzacją polityczną w Serbii; wzywa wszystkie podmioty polityczne, przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i odpowiednie zainteresowane strony w Serbii do zaangażowania się w konstruktywny dialog, wolny od nacisków lub ingerencji z zewnątrz, aby zmniejszyć polaryzację polityczną i społeczną, zbudować zaufanie między instytucjami i znaleźć zrównoważoną ścieżkę rozwoju dla kraju; podkreśla, że suwerenność i trajektoria polityczna Serbii powinny odzwierciedlać aspiracje jej obywateli;

4. z całą stanowczością potępia falę przemocy, do której doszło pod wpływem państwa, zastraszanie i masowe aresztowania pokojowych demonstrantów, dziennikarzy, przedstawicieli organizacji społeczeństwa obywatelskiego i opozycji w Serbii; potępia kampanie oszczerstw, zastraszanie mediów i stanowiące nadużycie wykorzystywanie danych osobowych do dyskredytowania demonstrantów oraz wzywa władze serbskie do zapewnienia wolności mediów; wzywa wysokich rangą urzędników do zaprzestania retoryki nagonki, podżegającej do wrogości i przemocy; potępia bezprawną inwigilację demonstrantów, z użyciem np. systemów Pegasus, Cellebrite i NoviSpy; wyraża szczególne zaniepokojenie zastosowaniem urządzeń dźwiękowych dalekiego zasięgu i powszechnym użyciem gazu łzawiącego przeciwko ludności cywilnej; apeluje o przyjęcie i stosowanie klarownych protokołów użycia dozwolonych prawem technologii kontroli tłumu oraz niezależnych mechanizmów nadzoru; wzywa rząd Serbii do pełnego zagwarantowania i poszanowania wolności zgromadzeń i wolności słowa w społeczeństwie serbskim, zgodnie z konstytucją Serbii, powszechną deklaracją praw człowieka i europejską konwencją praw człowieka; potępia ponadto wszelkie formy nawoływania do nienawiści i podburzania do niej, zwłaszcza wobec mniejszości narodowych;

5. uważa, że władze Serbii ponoszą odpowiedzialność polityczną za eskalację represji, normalizację przemocy i osłabienie instytucji demokratycznych; ubolewa, że najwyżsi urzędnicy państwowi

aktywnie rozpowszechniają teorie spiskowe, zgodnie z którymi zadaszenie dworca kolejowego miało jakoby runąć w wyniku aktu sabotażu lub zamachu terrorystycznego; jest zaniepokojony brakiem reakcji instytucji państwowych, w tym organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, na te bezpodstawne zarzuty;

6. ostrzega przed nadużywaniem prawa karnego do tłumienia aktywności obywatelskiej; podkreśla, że zmiany w kodeksie karnym, kodeksie postępowania karnego i ustawie z 2005 r. o nieletnich przestępcach i ochronie karnej nieletnich nie mogą prowadzić do kryminalizacji pokojowych zachowań lub pozbawionych przemocy form protestu; przypomina, że proporcjonalne stosowanie sankcji karnych jest podstawą praworządności i zobowiązań Serbii wynikających z europejskiej konwencji praw człowieka;

7. wyraża zaniepokojenie z powodu nielegalnych aresztowań przeprowadzonych przed protestami z 15 marca i 28 czerwca 2025 r., które poprzedziło ujawnienie w prorządowych mediach rozmów osób podejrzanych; zauważa, że na tej podstawie aresztowano kilku działaczy politycznych i członków opozycyjnego Ruchu Wolnych Obywateli (PSG), a niektórzy z nich nadal przebywają w areszcie domowym lub na wygnaniu; apeluje o ich natychmiastowe uwolnienie;

8. apeluje o pilne, bezstronne i przejrzyste dochodzenia w sprawie wszystkich zarzutów dotyczących niepotrzebnego i nieproporcjonalnego użycia siły, arbitralnych aresztowań, zatrzymań, tortur, przemocy seksualnej wobec zatrzymanych, politycznie umotywowanych procesów i innych poważnych naruszeń praw człowieka, obejmujących bezprawne przetrzymywanie, bicie zatrzymanych, werbalne poniżanie i grożenie śmiercią; wzywa władze do starannego zbadania zarzutów, jakoby naruszeń tych dopuszczali się wysocy rangą oficerowie JZO, zwłaszcza ich dowódca Marko Kričak; przypomina, że czyny takie mogą stanowić nieludzkie i poniżające traktowanie zakazane na mocy prawa międzynarodowego i protokołów działań policyjnych;

9. odnotowuje dymisję premiera Miloša Vučevicia, którą Zgromadzenie Narodowe potwierdziło 19 marca 2025 r., a następnie, 16 kwietnia 2025 r., powołanie nowego rządu pod przewodnictwem Đura Macuta;

10. odnotowuje, że w sierpniu 2025 r. aresztowano, a następnie uwolniono byłych ministrów Tomislava Momirovicia i Gorana Vesicia, którym zarzucano nadużycie władzy i wobec których wysunięto podejrzenia działania na szkodę budżetu państwa na kwotę co najmniej 115 mln USD w związku z przebudową linii kolejowej z Belgradu do Budapesztu, w tym stacji kolejowej w Nowym Sadzie, gdzie zawaliło się zadaszenie; wyraża głębokie ubolewanie z powodu utrudniania działań wymiaru sprawiedliwości, które uniemożliwiło postawienie przed sądem osób odpowiedzialnych za tę katastrofę

budowlaną; potępia rozpowszechniane kanałami prorządowymi kampanie oszczerstw wobec sędziów i prokuratorów chcących egzekwować zasady praworządności;

11. zdecydowanie potępia działania odwetowe rządu wobec pracowników edukacji i sektora kultury, którzy poparli protesty, w tym zwalnianie z pracy, cięcia płacowe, obecność policji na kampusach oraz odebranie finansowania uczelniom publicznym;

12. wzywa władze serbskie, by niezwłocznie przywróciły finansowanie uczelni; wzywa właściwe instytucje do zapewnienia niezakłóconego udziału środowiska akademickiego i badawczego w projektach finansowanych przez UE;

13. potępia działania członków partii rządzącej polegające na zorganizowaniu nielegalnego obozowiska w parku Pionierów (park Pionirski) przed siedzibą prezydenta, a następnie na rozszerzeniu go na plac dominujący nad budynkiem Zgromadzenia Narodowego; jest poważnie zaniepokojony licznymi doniesieniami o tym, że do walki z protestującymi partia rządząca wykorzystuje osoby o przestępczej przeszłości, które atakują demonstrantów materiałami pirotechnicznymi, co dodatkowo potęguje napięcia, przemoc i polaryzację w kraju; potępia ataki na członków mniejszości narodowych, w tym Słowaków z miejscowości Bački Petrovac, Rumunów, Bułgarów i Chorwatów, oraz używanie w prorządowych mediach obelg o charakterze etnicznym;

14. potępia arbitralne stosowanie ułaskawienia prezydenckiego w stosunku do osób skazanych lub ściganych za przemoc wobec studentów i innych uczestników pokojowych protestów oraz uznaje takie działania za bezpośrednią ingerencję w wymiar sprawiedliwości i poważne naruszenie praworządności;

15. wzywa władze serbskie, by umożliwiły bezpieczny powrót wszystkim obywatelom, którzy uciekli z kraju w wyniku represji politycznych, zastraszania lub obawy przed prześladowaniem, oraz by zagwarantowały im pełną ochronę i reintegrację zgodnie z prawem i zobowiązaniami międzynarodowymi Serbii;

16. zdecydowanie potępia bezprawne aresztowania i wydalanie obywateli UE, którzy wydali oświadczenia popierające protesty studentów, oraz publiczne ujawnianie danych osobowych obywateli UE przez osoby skazane za popełnienie zbrodni wojennych; wyraża zaniepokojenie rosnącą liczbą przypadków zatrzymań obywateli UE na granicach Serbii;

17. z całą stanowczością potępia napaści werbalne najwyższych urzędników serbskich na posłów do Parlamentu Europejskiego, którzy wzięli udział w protestach studenckich lub wydawali oświadczenia na ich temat – najbardziej znany przypadek to atak prezydenta Vučicia na posłów do PE z grupy Verts/ALE, do którego

doszło 5 września 2025 r.;

18. potępia jawną ingerencję Federacji Rosyjskiej w protesty w Serbii, w postaci dezinformacji rozpowszechnianej przez urzędników rosyjskich, w tym przez Władimira Putina, twierdzących, że protesty to element popieranej przez Zachód „kolorowej rewolucji”; odrzuca zarzuty stawiane przez serbskich urzędników i media prorządowe, jakoby UE i niektóre jej państwa członkowskie miały uczestniczyć w organizacji protestów studenckich w celu wywołania „kolorowej rewolucji”; wzywa władze serbskie, by przeciwdziałały takiej wrogiej propagandzie w mediach krajowych zamiast uczestniczyć w jej rozpowszechnianiu; jest nadal zaniepokojony nacjonalistyczną narracją głoszoną przez niektórych uczestników ruchu protestu; ubolewa, że wciąż wykorzystuje się narracje nacjonalistyczne, np. koncepcje „Wielkiej Serbii” i „serbskiego świata”, które w przeszłości głosili niektórzy członkowie rządu serbskiego; przypomina, że taka retoryka nie ma miejsca w stosunkach UE–Serbia i podważa stabilność w regionie;

19. zauważa z zaniepokojeniem, że wydaje się, iż równolegle z trwającymi protestami rząd serbski prowadzi negocjacje z właścicielami przedsiębiorstwa United Media, by osłabić należące do niego niezależne media; ostrzega, że jeśli się to potwierdzi, będzie to poważny zamach na i tak już zagrożony pluralizm mediów w Serbii; wzywa Serbię, by dostosowała się do unijnej polityki przeciwdziałania obcej ingerencji i kampaniom dezinformacyjnym;

20. apeluje o natychmiastowe i pełne wykonanie wszystkich zaleceń międzynarodowych misji obserwacji wyborów Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE/ODIHR), by zapewnić wolne i uczciwe wybory w Serbii, a zwłaszcza zaleceń dotyczących niezależnej kontroli rejestru wyborców, przejrzystego i pluralistycznego mianowania członków Urzędu Regulacji Mediów Elektronicznych (REM) oraz zapewnienia wszystkim podmiotom politycznym sprawiedliwego i równego dostępu do czasu antenowego w programach nadawcy publicznego;

21. apeluje do władz serbskich o w pełni przejrzystą, całościową kontrolę bezpieczeństwa technicznego wszystkich obiektów infrastruktury, w tym na linii kolejowej biegnącej z Belgradu przez Nowy Sad do granicy z Węgrami, mającą zapewnić ich integralność konstrukcyjną, bezpieczeństwo i zgodność z normami międzynarodowymi; apeluje do władz serbskich, by nie uruchamiały żadnych obiektów infrastruktury, które nie uzyskały zezwoleń i certyfikatów niezbędnych do bezpiecznego i nieprzerwanego użytkowania, a zwłaszcza obiektów należących do międzynarodowych i ważnych regionalnych korytarzy transportowych;

22. zachęca Serbię do zacieśnienia współpracy z Grupą Państw Przeciwko Korupcji (GRECO) oraz do pełnego wypełnienia

zobowiązań wynikających z Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji; apeluje o większą przejrzystość własności i finansowania w zamówieniach publicznych na projekty infrastrukturalne; podkreśla, że przy zatwierdzaniu takich projektów Serbia musi przestrzegać norm ochrony środowiska oraz praw społeczności lokalnych i mniejszości narodowych;

23. zwraca się do Komisji i państw członkowskich, by ściśle monitorowały realizację reform w procesie ubiegania się o członkostwo w UE oraz programu reform przyjętego w Instrumencie Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego; dostrzega postępy Serbii w niektórych obszarach, w tym w obszarze wzrostu gospodarczego, regionalnych połączeń infrastrukturalnych i współpracy z UE w zarządzaniu migracjami i zapewnianiu bezpieczeństwa energetycznego; z zadowoleniem przyjmuje udział Serbii w projektach finansowanych przez UE na podstawie planu wzrostu gospodarczego dla Bałkanów Zachodnich i Zielonego programu działań; zachęca Serbię do kontynuowania reform zgodnie ze standardami UE i potwierdza gotowość UE do wspierania narodu serbskiego w dążeniu do demokratycznej i dostatniej przyszłości wśród państw europejskich;

24. podkreśla, że od lat jest zaangażowany na rzecz europejskich perspektyw Serbii i jej przyszłego członkostwa w UE, a jednocześnie wyraźnie zaznacza, że postępy na drodze do przystąpienia zależą od pełnego poszanowania wartości UE, od procesu realnie opartego na osiągnięciach oraz od przestrzegania zasad demokracji, praworządności i praw podstawowych, co należy do kryteriów kopenhaskich;

25. przypomina, że negocjacje akcesyjne z Serbią mogą posunąć się do przodu tylko wtedy, gdy osiągnięte zostaną wymierne i trwałe postępy w klastrze „kwestie podstawowe”, a zwłaszcza w obszarze praworządności, walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną, niezawisłości sądów, wolności mediów, reformy administracji publicznej, pełnej zbieżności z unijną wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa (WPZiB) oraz sankcji wobec Rosji; przypomina, że w kwestii zbieżności z WPZiB Serbia jest na Bałkanach Zachodnich istotnym wyjątkiem; podkreśla, że stopniowe wypracowywanie zbieżności z WPZiB należy do najistotniejszych wymogów wobec wszystkich krajów kandydujących do UE; wzywa władze Serbii do sprzyjania opartej na faktach i otwartej dyskusji o przystąpieniu do UE;

26. ponownie wyraża zdecydowane poparcie dla serbskich organizacji społeczeństwa obywatelskiego, obrońców praw człowieka i niezależnych działaczy dążących do umocnienia demokracji oraz przestrzegania zasad praworządności i praw podstawowych; wzywa Komisję, by zapewniła podmiotom społeczeństwa obywatelskiego wystarczające i dostępne finansowanie oraz skuteczne mechanizmy

ochrony; potępia wszelkie formy zastraszania, nękania lub nacisków administracyjnych na organizacje i działaczy pozarządowych; podkreśla kluczową rolę społeczeństwa obywatelskiego we wspieraniu przejrzystości, monitorowaniu standardów demokratycznych i rozliczaniu władz publicznych;

27. popiera szybkie wysłanie do Serbii unijnej misji informacyjnej ad hoc z udziałem Parlamentu Europejskiego, mającej ocenić na miejscu stan demokracji oraz bieżącą sytuację: trwające protesty, ataki na demonstrantów oraz represjonowanie studentów, pracowników akademickich, wychowawców i pracowników sektora publicznego;

28. apeluje do najwyższych rangą urzędników UE, by nie składali nieuzasadnionych oświadczeń pozytywnie oceniających proces reform w Serbii; z zadowoleniem przyjmuje zmianę postawy przewodniczącej Komisji podczas niedawnej wizyty w Serbii, wskazującą na precyzyjniejszą ocenę podstawowych problemów Serbii i negatywnych wyników w przebiegu najważniejszych reform; odnotowuje zapowiedziane porozumienie w sprawie niezależnej weryfikacji rejestru wyborców i urzędu regulacji mediów REM, a jednocześnie podkreśla, że postępy ocenia się na podstawie realizacji reform;

29. zwraca się do Komisji o wystąpienie z inicjatywą nałożenia – zgodnie z globalnym systemem sankcji UE za naruszenia praw człowieka – ukierunkowanych sankcji indywidualnych na osoby odpowiedzialne za poważne naruszenia prawa i praw człowieka w Serbii;

30. apeluje do państw członkowskich UE o więcej środków ochronnych dla osób zagrożonych, w tym o wizy nadzwyczajne i programy relokacji; wzywa misje dyplomatyczne UE i państw członkowskich do uważnego śledzenia toczących się procesów sądowych związanych z protestami; apeluje do państw członkowskich UE o wspólną reakcję na regres demokracji Serbii, w tym przez rozważenie ukierunkowanych sankcji wobec osób odpowiedzialnych za poważne naruszenia przepisów i praw człowieka w Serbii;

31. wzywa wszystkie państwa uczestniczące w planowanej w Serbii wystawie Expo 2027, by wzięły pod uwagę poważne zastrzeżenia i dowody na powszechną korupcję wśród rządzących, a także doniesienia o niespełnianiu podstawowych norm budowlanych i wymogów prawnych przy organizacji wystawy i budowie obiektów, w których ma się ona odbyć;

32. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji przewodniczącemu Rady Europejskiej, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawicielce Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządom i parlamentom państw członkowskich, prezydentowi, rządowi i Zgromadzeniu Narodowemu Serbii, Biuru Instytucji

Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE, Zgromadzeniu Parlamentarnemu OBWE oraz Zgromadzeniu Parlamentarnemu Rady Europy.